

IMPLEMENTAREA INTENȚIEI DE COMUNICARE PRIN APELUL LA INTERJEȚIE

1.0. Articolul nostru are ca obiect analiza și descrierea modului în care emițătorul care inițiază o interacțiune verbală își structurează conținutul informațional pe care are intenția să-l împărtășească interlocutorului (destinatarului său) sau interlocutorilor care participă sau asistă la interacțiunea proiectată. Ne interesează în același timp procesul de elaborare a strategiei de aplicare practică a resurselor de care dispune emițătorul cu scopul de a-și face înțeleasă și acceptată intenția comunicativă.

Orice act de comunicare presupune efectuarea unui schimb de informații între cel puțin doi participanți (agenți) care își asumă succesiv și reciproc rolurile de emițător și de receptor (polii comunicării – E și R). Interacțiunea verbală are loc într-un cadru spațial în interiorul căruia se constituie *contextul* (Ionescu-Ruxăndoiu 1999, p. 41) interacțiunii verbale.

1.1. Am selectat pentru tema noastră un fragment de text literar din opera lui Liviu Rebreanu (1970, p. 310). Fragmentul selectat face parte din romanul *Ion*; ne-am oprit la el pentru faptul că ilustrează destul de explicit ce dorim să descriem¹.

Cadrul spațial al interacțiunii a fost stabilit printr-o înțelegere bilaterală perfectată între avocatul Lendvay și învățătorul Zaharia Herdelea care, la sugestia avocatului, acceptă să organizeze în locuința sa din satul Prislop o licitație de bunuri casnice. Scopul licitației viza obținerea de resurse financiare pentru a achita prețul mobilierului din locuință, pentru care mobilier făcuse un contract de creditare cu rate lunare. Învățătorul însă nu a putut respecta acel calendar, încât acum avea nevoie de bani pentru a achita suma prevăzută în contract până la stingerea datoriei. Licitația urma să fie dirijată de avocatul Lendvay ca reprezentant al băncii creditoare.

1.2. În ziua stabilită, se afla în salonul familiei Herdelea un grup de persoane mai mult sau mai puțin interesate de licitația ce urma să înceapă.

Învățătorul Zaharia Herdelea era vexat sufletește de evenimentul ce avea să se desfășoare și avea tot interesul ca lucrurile să se petreacă firesc, fără incidente care să-i afecteze starea sufletească destul de precară, dată fiind situația sa financiară.

¹ Am notat sub **1.1.** o serie de aspecte care țin de situația de comunicare: localizarea interacțiunii verbale, subiecții vorbitori care participă la desfășurarea interacțiunii verbale, unele relații existente între cei implicați în interacțiune; de asemenea, unele reprezentări care stau la baza imaginilor pe care și le construiesc reciproc partenerii de dialog etc; aspecte despre care unii cercetători consideră că ar avea relevanță numai sub formă de imagini stocate în competența culturală a partenerilor discursivi (cf. Kerbrat-Orecchioni 1980, p. 20).

Era îngrijorat și din cauza avocatului care supraveghează licitația, temându-se că orice incident neplăcut i-ar putea afecta buna dispoziție, adică ar putea să îl enerveze și să-i modifice comportamentul, până acum destul de amabil, chiar menajant față de învățător. Acesta din urmă se simțea foarte stânjenit față de familie, dat fiind faptul că se vedea obligat să vândă o parte din mobilierul casei. Neliniștea îl rodea mai ales acum, căci recenta căsătorie a fiicei mai mari zdruncinase serios echilibrul financiar al familiei. Îl mai stânjenea și prezența în salon a preotului Ion Belciug. Cu popa din sat, Herdelea se afla de câțiva timp în relații cam delicate, din cauza terenului pe care preotul i-l oferise din proprietatea bisericii, dar cum actul de donație nu fusese încă întocmit, învățătorul se temea că popa Belciug ar putea să aibă de gând să facă o modificare a termenilor înțelegerii anterioare, în defavoarea familiei Herdelea.

Avocatul Lendvay fusese primul care a sosit la întâlnire, dar solicitase un mic răgaz pentru a rezolva o afacere în Armadia. Acum, revenit mai repede decât sperase, afișa buna dispoziție a omului care a reușit să-și realizeze satisfăcător programul zilei până la ora începerii licitației. Avocatul pare un om mulțumit cu starea sa socială. A avea o figură binevoitoare care inspira încredere. Se bucura de faima de a fi un avocat competent, agreabil și abordabil, corect și politicos cu clienții, principial însă în ce privește profesia, fără să practice diferențe de stare socială, de religie și de naționalitate. Însă, ca avocat, veghea ca membrii societății să respecte legislația în vigoare și era însoțit de un copist de la primărie, însărcinat cu întocmirea documentelor.

Preotul satului, Ion Belciug, este prezent în salonul familiei Herdelea aparent din sentimente de solidaritate și, cum spunea chiar el, din dorința de a-l ajuta pe învățător ca prieten care înțelegea că Herdelea parcurgea o perioadă de strâmtoare economică. În realitate, relațiile dintre cei doi intelectuali ai satului erau sinuoase și, în răstimpuri, chiar încordate. Lucrurile se complică puțin datorită doamnei Herdelea, care nu prea are încredere în preot și nu-l prea are la inimă.

Ar mai fi de menționat că reuniunea din locuința familiei Herdelea se încadrează, datorită hazardului, în intervalul de timp consacrat campaniei electorale pentru alegerea deputaților care vor alcătui parlamentul. Precizarea are menirea de a îngloba în sfera interacțiunii ansamblul referențial (adică: împrejurări, evenimente etc. concomitente cu interacțiunea verbală în desfășurare, care evenimente etc. ar fi posibil să se relaționeze într-un fel oarecare cu persoanele și aserțiunile emise de acestea sau cu acțiuni efectuate de acestea în cursul sau în cadrul acțiunii pe care o urmărim). Întreg acest ansamblu extins ar reprezenta ceea ce Catherine Kerbrat-Orecchioni numește „univers de discurs” (Kerbrat-Orecchioni 1980, p. 20).

După revenirea avocatului și consumarea momentului dedicat salutarilor protocolare, preparativele pentru începerea licitației fiind terminate, aceasta putea să se desfășoare. Dar în acest moment în salon își fac apariția doamna Herdelea, acompaniată de fiica mai mică. Lendvay se precipită să prezinte omagii celor două ființe feminine. Gestul avocatului creează, inițial, o situație confuză, pentru că soția și fii-

ca învățătorului nu cunoșteau limba maghiară, încât, auzindu-l pe avocat vorbind ungurește, cele două ființe feminine afișează o mină confuză, iar mama fetei arată chiar „jicnită”. În timp ce Lendvay este, la rândul lui, confuz și intrigat, nerealizând pe loc ce se întâmplă. Învățătorul Herdelea sesizează penibilul situației și, încercând să evite agravarea ei și iritarea avocatului, confirmă bănuiala acestuia și îl informează prompt: „– Nevastă-mea nu știe ungurește”.

În momentul în care Lendvay percepe auditiv mesajul transmis de Herdelea, pare deconcentrat: încă nu-i vine să creadă că aserțiunea este reală. Dar, rememorându-și conținutul unor articole din ziarele românești, începe să înțeleagă că nu se află în fața unor simpli participanți la licitație, ci în fața unor adversari.

Revenindu-și progresiv din uluială, avocatul se decide imediat să-și spună părerea, întrucât în calitate de om al legii nu poate trece cu vederea nerespectarea legislației. Ca avocat, se consideră îndreptățit să constate situația de fapt și să o condamne cu fermitate. În consecință, avocatul Lendvay decide să-și aroge rolul de emițător. Ca urmare, se angajează într-o activitate mentală febrilă pentru a elabora o strategie a comunicării care să-i faciliteze implementarea intenției comunicative în conștiința auditorilor și, de asemenea, să evite și să combată orice posibilitate de ripostă verbală din partea acestora. Mijloacele puse în acțiune pentru a-și atinge scopul sunt de ordin psihologic, concretizate prin unități de expresie lingvistică ce se pretează la a genera sau sugera stări sufletești și sentimente.

Astfel, în salonul familiei Herdelea, avocatul amorsează scurtul, dar densul său discurs, într-o manieră cu totul neașteptată. Lendvay dezvăluie presupușilor săi interlocutori o fațetă, total ignorată de aceștia, a personalității sale, articulând o interjecție exclamativă (aproape răcnet) cu funcție ilocutorie de propoziție interogativă. Efectul imediat al interjecției este consolidat de verbul modal *a putea*, imediat succedent în text, intonat la același diapazon exclamativ-interogativ „–Aa? Se poate?” (*ibidem*, p. 310), secvență ce sugerează auditorilor că e vorba de ultima fărâmă de speranță pe care ar avea-o emițătorul: „Totuși poate că nu e adevărat?!²”. Secvența citată este o reacție spontană a avocatului. Stupoarea și indignarea prelungită teatral, cumulată cu emfaza exclamativ-interogativă exacerbată încarcă fluxul sonor în pronunțarea verbului „se poate?” cu vibrații ce sună a reproș. Manifestarea lui Lendvay la receptarea mărturisirii lui Herdelea pare cel puțin curioasă și discordantă în raport cu poza de „om de lume” pe care o cultiva în cercul său de cunoștințe, foarte larg, de altfel, și, datorită profesiei, cu o structură foarte eterogenă. Mai mult, raportată la comportamentul observat cu ocazia altor întâlniri anterioare ocazionale sau solicitate, conduita adoptată de avocat în salonul Herdelenilor apare

² Hipertensiunea intonației în comunicare poate deveni un factor activ (am putea spune că funcționează asemănător figurii retorice numite *hiperbolă*, aici ar fi o hiperbolă „fonică”). Asemenea oricărei hiperbole, ea este menită să impresioneze receptorul, iar, manipulată cu abilitate de locutor prin inocularea unei doze de teatralitate și în simbioză cu ironia ce emană din întreg discursul lui Lendvay, subminează eficient moralul și curajul persoanelor reunite în salon, ceea ce, de fapt, și urmărește avocatul.

chiar bizară, surprinzându-l și descurajându-l și pe învățător. Acesta este atât de derutat încât nu mai are replică. Marcate, dezorientate și mai ales intimidat sunt toate persoanele aflate în cameră, cu excepția avocatului și a copistului.

1.3. Pentru avocat, necunoașterea limbii oficiale de către funcționarii statului și apropiată lor constituie o culpă gravă, iar avocatul Lendvay, membru al sistemului judiciar, este realmente indignat constatând lipsa de respect față de lege manifestată de familia învățătorului Herdelea. Intensitatea revoltei pentru nerespectarea legislației îi diminuează însă uneori avocatului capacitatea de a-și controla comportamentul și îi inspiră gesturi spontane, mai puțin controlate, cum apare în debutul discursului său, fragment în care revolta lui transpare din tonalitatea mai accentuată, personalizarea exprimării mai intensă și recursul la colorarea exprimării cu expresii preluate din tradiția orală (vezi citatul de pe pagina următoare).

Gravitatea delictului îi tracasează constant conștiința avocatului și se insinuează ca o umbră volatilă în subtextul discursului său. În această situație pare absolut firesc efortul de a găsi argumentarea cea mai eficace pentru a-și atinge obiectivele. Secvența cu care demarează discursul se remarcă datorită înălțimii excesive a intonației, ceea ce, cum menționam în nota 2, dezvoltă, prin intermediul intonației, un aer de teatralitate, destinat să suscite curiozitatea cititorului, stârnindu-i, totodată, și o stare de nedumerire, acesta neintuind ce ar mai putea urma, dar ea (nedumerirea) este risipită imediat, căci avocatul continuă enunțul cu aceeași tonalitate avântată: „Și cu toate astea ziarele dumneavoastră țipă ca din gură di șarpe că sunteți asupriți, terorizați, ungurizați... Interesant” (*ibidem*, p. 310). Pauza redată prin [...] are rolul de a atrage atenția asupra adverbului *interesant*, pronunțat, probabil, mai lent, ca și cum, prin rostirea adverbului, s-ar produce inundarea blanchului din text cu o ironie intens acidulată. Lectorul (fan Rebreanu) va sesiza fără efort prea mare că, de la expresiile inițiale („– Aa? Se poate?”), care sunt și ele purtătoare de ironie incisivă, chiar dacă dubitativă sau poate tocmai din cauza acestei nuanțe, cu sprijinul comparației intensive („ca din gură de șarpe”), se țese, până la adverbul final („Interesant!”) un voal zeflemitor. Tenta aceasta imprimată exprimării acoperă întreg fragmentul citat și are ca rezultat direct afectarea prin diminuare a intensității valorilor semantice de acuzare vehiculate prin formele participiale: *asupriți*, *terorizați*, *ungurizați*, antrenându-le într-un lejer proces de decredibilizare, de incredulitate frizând zona improbabilului.

1.4. Privit mai atent, discursul avocatului Lendvay se vedește a fi o încercare și-reată de a contracara criticile și revendicările populației românești din Transilvania, care s-au intensificat și s-au radicalizat cu ocazia campaniei electorale pentru alegerea deputaților ce urmau să formeze parlamentul. Demersul lui Lendvay este foarte bine articulat, iar vorbitorul îl susține cu pricepere și cu un tact remarcabil, urmându-și cu tenacitate intenția de comunicare. Descoperind cazul familiei Herdelea, care a încălcat legea ce prevedea că toți membrii familiei funcționarului de stat au obligația să cunoască limba oficială, Lendvay pretinde respectarea legii și apreciază că ansamblul presei de limbă română dezinformează opinia publică ascunzând realitatea. El generalizează cazul individual Herdelea și transferă culpa

individuală asupra ansamblului presei de limba română, ca reprezentativă pentru comunitatea românilor. Uzând de un procedeu retoric, anume antifraza, culpabilizează ansamblul comunității românești. Astfel, Lendvay reușește să incrimineze presa românească plecând de la un caz individual, iar, pe de altă parte, să inculce în conștiința Herdelenilor un sentiment de dublă culpabilitate: pentru ei ca indivizi în raport cu legea, dar și o responsabilitate față de comunitatea etnică.

Lendvay continua cu perseverență dezvoltarea intenției sale de comunicare, încă nedezvăluită, dar pe care o face cunoscută într-o manieră originală, adică prin procedeul antifrazei, în primul enunț mai extins din discursul său citat mai sus. Din cele spuse de el și din felul cum le spune, se poate deduce suficient de clar că avocatul Lendvay consideră campania susținută în ziarele de limbă română, unde se aduc acuze autorităților de abuzuri administrative și persecuții politice, ca fiind exagerată și demagogică.

Consecința imediată, deductibilă și ea, este că românii dau dovadă de ipocrizie, cerând o legislație democratică pe care ei înșiși nu o respectă (vezi cazul dnei Herdelea); prin urmare, românii sunt cauza și, evident, și vinovații de neregulile pe care le reclamă. Aceste inferențe se întemeiază pe recunoașterea învățătorului că soția lui nu vorbește ungurește.

Convingerile reținute sunt implicite în discursul lui Lendvay, dar avocatul adoptă, precaut, procedeul implicitării aluzive menajând sensibilitatea ascultătorilor când e vorba de nume proprii (dna Herdelea), concepte sau fapte care ar ridica probleme mai delicate.

Astfel, locutorul lasă, aparent și numai aparent, o oarecare libertate de interpretare celor mai curajoși, care ar vrea ca vorbitorul să le ofere date mai concrete.

După ce s-a hotărât să-și asume rolul de emițător, Lendvay s-a lansat cu elan în emisia sa, hotărât să-și ducă la bun sfârșit intenția comunicativă. În acest scop, avocatul Lendvay activează simultan cel puțin două sisteme semiotice de comunicare: canalul sonor (emisia verbală orală) și canalul vizual (mimica și limbajul gestual). Avocatul intuiește că influența acțiunii de persuadare a interlocutorilor din salon va fi incomparabil mai penetrantă în cazul cumulării canalelor de transmitere a informațiilor³.

Scenariul fonic ridiculizant, conceput și pus în scenă de avocatul Lendvay, asociat cu tentativa de a desconsidera preocupările și străduințele românilor de a eradică anumite realități din viața socială, politică și economico-culturală a societății, pe care, în loc să le aprecieze și să le susțină, Lendvay le bagatelizează și le ironizează, generează o stare de nemulțumire confuză la cei prezenți în salon. Confuzia și dezamăgirea interlocutorilor români se datorează iluziilor pe care le nutreau cu pri-

³ Personajul Lendvay pune în practică, intuitiv, un procedeu aplicat cu mult timp înainte în mod spontan în exprimarea orală. Personajul Lendvay utilizează intenționat un procedeu uzual în exprimarea orală, de regulă când se intenționa să se bruieze diverse manifestări colective sau individuale. Știința limbii s-a aplecat târziu asupra procedurii de a cumula canalele de transmitere a informațiilor, urmărind și condițiile practice de utilizare cât mai eficientă, în funcție de scopul vizat (vezi Kerbrat-Orecchioni 1980, p. 19).

vire la avocat, în temeiul unor opinii, referințe, relatări orale ocazionale superficiale și lacunare despre activitatea și personalitatea avocatului. Întemeindu-se pe informații neverificate, ei și-au creionat o imagine mai mult dorită decât reală despre acesta.

Discursul lui Lendvay în salon i-a dezamăgit pe auditori, dar a clarificat net opțiunea politică a avocatului, care a arătat deschis că este de acord cu deciziile autorităților administrative maghiare. Interlocutorii lui Lendvay iau act și hotărăsc în sinea lor că trebuie să-și remodeleze imaginea avocatului pe baza informațiilor culese direct de la sursa originală, profitând de faptul că avocatul Lendvay s-a adresat ascultătorilor din salon, iar din expunerea sa aceștia au putut deduce ce a intenționat avocatul să le comunice. În același timp, au putut urmări și interpreta comportamentul vorbitorului în timp ce își dezvoltă ideile pe care dorea să le facă cunoscute. Interlocutorii au profitat și de avantajul de a recepta și interpreta semnalele vizuale emise voluntar sau involuntar prin codul mimicii și pantomimei, adică limbajul gestual, care oferea date utile despre stările interioare ale vorbitorului în cursul exprimării. Astfel, procesarea informațiilor recente va facilita reconstruirea imaginii avocatului Lendvay, înglobând, de data aceasta, caracteristicile esențiale și reprezentative, alături de cunoașteri noi și autentice cu privire la personalitatea lui Lendvay. Totodată, decid, tot în sinea lor, să retracteze întreaga simpatie și încrederea pe care le nutreau până la discursul din salon față de acesta. Din punctul lor de vedere, Lendvay a devenit o persoană duplicitară. De altfel, în finalul discursului, Lendvay le oferă auditorilor, fără să vrea, o confirmare a acestei caracterizări: „– Nu ți-o spun ca o imputare, căci pentru mine politica nu există”. Sloganul final este reluat frecvent de avocat în discuțiile cu amicii sau cunoștințele. Repetarea lui confirmă că inferența elaborată de auditorii lui Lendvay are acoperire reală în universul creat și narat în roman.

Păcălit de inerția persoanelor prezente în salon, Lendvay apreciază, mental, foarte încrezător, că spectacolul vocal și gestual a erodat în bună parte combativitatea, curajul auditorilor, precum și capacitatea lor de a construi o replică viguroasă, care să reziste și să depășească problema discreditării și cu atât mai puțin să anuleze efectul acestei idei, realizată, după presupunerea lui Lendvay, prin funcționarea simultană a sunetelor, cuvintelor și a gesticii. Avocatului îi surâde ideea de a finaliza demersul său cu un argument considerat imbatabil. Lendvay își îndreaptă atenția spre țările cu un grad de civilizație mai înalt decât al Ungariei și al României.

În vremea când a fost publicat romanul *Ion*, avocatul Lendvay putea avea o relativă îndreptățire, căci era de neconceput ca un stat suveran să aibă două limbi literare oficiale funcționale concomitent. De asemenea, era de neconceput un atac la prestigiul limbii literare unice, infailibil secole la rând. Dar, și în condițiile de atunci, argumentul avea un viciu de concepere: era construit pe principiul ultimatumului impus de cel mai tare, deci construit pentru a putea șantaja, fapt pentru care, într-un regim politic democratic, ar fi fost invalidat.

1.5. Ultima parte a discursului personajului Lendvay este introdusă tot printr-un grup interjecțional: „*ei bine*”, format prin alăturarea unei interjecții și a unui adverb. Ocurența grupului respectiv nu mai are o intonație oscilantă oferind posibilități de a se identifica în structura ei fonică variante sau nuanțe, ci, dimpotrivă, una stabilă, autoritară, de natură imperativă sau injonctivă. Grupul „*ei bine*” introduce tot un enunț interogativ care reprezintă întrebarea fundamentală: „Ei bine, crezi dumneata că în Germania sau în Franța s-ar tolera un învățător al statului a cărui soție să nu cunoască limba oficială?”.

Întrebarea pe care o pune Lendvay direct învățătorului Herdelea este marcată prin ocurența grupului *ei bine*: acest grup are o intonație deosebită, datorită structurii lui fonice, fiind format dintr-o interjecție și un adverb accentuat pe prima silabă. Accentul adverbului *bine* influențează puternic interjecția din vecinătatea imediată de stânga, augmentând astfel valoarea semantică de atenționare a acesteia. Pauza, marcată și grafic, detașează grupul de restul textului, focalizând atenția receptorului asupra grupului, reliefând aceeași valoare semantică de atenționare. Poziția grupului este reliefată prin izolare cu ajutorul pauzei, cu intenția ca receptorul să nu rateze avertizarea prin acest grup și să ofere răspunsul corect, evident negativ. Lendvay știa că Herdelea nu avea nici o altă alternativă, de aceea continuă imperturbabil să-l consoleze că nu este singurul care își face probleme de conștiință pentru presiunile și samavolniciile întâlnite: „– Răspundeam însă unui coleg român care, adineaori, în Armadia, se plângea că de pe acum au început presiunile și samavolniciile față de sărmanii români în vederea alegerii de deputat... Haha!...Foarte curios!...”. Dar nu îl scutește de o ultimă pilulă de ironie, urmată de o șarjă de sarcasm destinată românilor și de plăcerea de a recurge, după cum a început, la o interjecție suprasaturată de ironie.

Întregul discurs al avocatului urmărește să impună ceva. De altfel, începutul discursului are structura unui discurs polemic, deși partenerul de dialog este absent. În fapt, Lendvay refuză dialogul, fie sub pretextul necunoașterii altei limbi de contact, cu excepția maghiarei, fie sub pretext că nu cunoaște persoana cu care vorbește atunci când popa Ion Belciug îl interpelează. La interpelarea lui Belciug, Lendvay pretează că nu înțelege limba și-i întreabă pe cei din jur „– Cine-i domnul?”. Lendvay formulează întrebări nu pentru a primi un răspuns, ci un acord tacit, fără comentarii, obținut fie sub presiune intonațională, fie prin cultivarea ironiei. În ambele variante, el urmărește intimidarea interlocutorului. Avocatul Lendvay a monopolizat rolul de enunțiator, transformând dialogul într-un monolog autoritar și, în consecință, Lendvay are câștig de cauză, pentru că el încalcă toate principiile de funcționare a conversației ca formă de bază a oricărei interacțiuni verbale.

Concluzii

Prin recursul personajului Landvay la uzul interjecțiilor, acesta intenționa:

– admonestarea publică a celor care se eschivau de la prevederile unor legi, pentru motive reale sau nu;

- adoptarea procedurii celei mai simple și, în același timp, celei mai eficiente;
- intimidarea prin rostirea teatrală a unei interjecții, a unui verb modal etc.;
- impresionarea auditoriului, timorarea și dominarea psihologică a lui, evitând astfel încercarea unei alte persoane de a riposta;
- dublarea canalului vocal prin modalizarea exclamațiilor interogative, pentru îmbinarea efectului;
- utilizează aceleași exclamații interogative pentru menținerea stării de încordare psihologică și pentru a induce în conștiința auditorilor sentimentul de culpabilitate, prin vociferare care conduce la exagerarea gravității faptelor incriminate;
- prin grupul interjecțional avertizează că nici o altă țară cu civilizație și democrație mai elevate nu fac concesii pentru funcționarii statului în ce privește limba oficială;
- încheie discursul convertit în monolog prin abandonarea tuturor regulilor de inițiere și desfășurare a oricărei interacțiuni verbale printr-o atitudine autoritară, chiar dictatorială;
- folosește ironia corozivă și refuzul de a dialoga, asociate unui comportament adecvat intenției comunicative;
- dublează ironia cu lexeme rostite cu o intonație ce orientează atenția auditorilor spre reliefaarea neseriozității, dezinteresului și a derizoriului, în cazul unor acțiuni sau întreprinderi din domeniile politic, cultural sau economic;
- poziționează interjecțiile în poziții-cheie din enunț, pentru a menține și realimenta vigoarea ironiei;
- modalizarea intonației și a exprimării implantată temeinic provoacă descurajarea și demobilizarea ascultătorilor, avocatul Lendvay obținând ce dorea: evitarea dialogului, evitarea afirmării unei replici ferme și argumentate.

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

- Ionescu-Ruxăndoiu 1999 = Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a limbii române vorbite*. Ediția a II-a revăzută, Editura ALL Educațional, București, 1999.
- Kerbrat-Orecchioni 1980 = Catherine Kerbrat-Orecchioni, *De la subjectivité dans le langage*, Armand Colin, Paris, 1980.
- Rebreanu 1970 = Liviu Rebreanu, *Opere*, vol. IV, Editura Minerva, București, 1970, p. 310.

THE IMPLEMENTATION OF THE INTENTION TO COMMUNICATE WITH THE HELP OF INTERJECTIONS

(Abstract)

The fragment under consideration represents a compelling example of the creator's ability to concentrate graphic means and techniques and combinations of linguistic units in a small typographical space in order to suggest real speech and stimulate the reader to create the motion picture of a cultural dialogue despite the fact that the act of artistic communication generates a monologue of the main character (lawyer Landvay).

The director (author) inserts elements of suggestion in the text (interjections immanently indicating different variants of grandiloquence, in accordance with the character's moods). Some auxiliary graphic signs suggest the inflections of the human voice in order to infer an amiable or, conversely, an acid irony, thus seeking to convince the audience of Zaharia Herdelea's guilt and of the demagogic content of the articles published in Romanian newspapers, which exposed the abuses of the authorities and the iniquities to which Romanian ethnics had been subjected during the election campaign. The veracity of the behaviour of the characters captivates the interest of the reader, causing him to closely follow the argumentation of lawyer Landvay, in his effort to convince the audience in the parlour of Herdelea's house of teacher Zaharia Herdelea's guilt, despite the disagreement with the content of the accusation.

Cuvinte-cheie: *intenție de comunicare, interjecție, Liviu Rebreanu.*

Keywords: *intention to communicate, interjection, Liviu Rebreanu.*

*Universitatea „Babeș-Bolyai”
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31*